

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu üldkoosoleku protokoll nr 1/2011

29.04.2011 Endla 59, Tallinn

Algus kell 11.00

Lõpp kell 13.10

Üldkoosolekust võtsid osa:

1. Järva Liikumispuuetega Inimeste Selts	volitus Rapla Linna PIS
2. Liikumispuudega Laste Tugiühing	volitus Tallinna ISÜ
3. Läänemaa Invaühing	Madis Ott Piret Loog
4. Lääne-Harjumaa Invaühing	Jaane Aer Lilia Jakovleva
5. Ida-Harjumaa Invaühing	Agnes Valgiste Anne Mölder Virve Vahtras
6. MTÜ Viru Valere	Andzelika Apfelbaum
7. Nissi Valla Invaühing	Liivi Pajuväli Kaido Peebo
8. Saue Linna Invaühing	Heiki Lumilaid Liia Lumilaid Elena Kalbus
9. Otepää Invaühing	volitus Tartu LIÜ
10. Põlvamaa Invaühing	volitus Võru RTK
11. Pärnumaa Invaühing	Ants Jaakson Tambet Jaakson
12. Pärnu Ratastooli Klubi	volitus Pärnu IÜ
13. Rakvere Liikumispuudega Inimeste Ühing	Ester Ravalepik Aili Bachaus
14. Rapla Linna Puuetega Inimeste Selts	Vladimir Korolkov Marju Jaanimets
15. Saare Maakonna Invaühing	Jüri Heinlaid Ahti Põder
16. Tallinna Invaspordiühing	Rita Goruškina
17. Tallinna Liikumispuudega Inimeste Ühing	Jüri Järve Arko Vool Mihkel Aitsam Hedi Gehrke Sven Reemet Harry Kestlane Tõnu Mugur
18. Tapa Liikumispuudega Inimeste Ühing	Vaike Hiet Jaan Hiet
19. Tartu Liikumispuuetega Inimeste Ühing	Heldur Otsa Urmas Assor

20. Tõrva Puuetega Inimeste Liit	Ersika Ilisson
21. Viljandi Linna Invaühing	Volitus Pärnumaa IÜ
22. Viljandi Ratastooliklubi	Volitus Tallinna LIÜ
23. Võru Ratastooliklubi	Väino Marjak Heli Kürsa-Marjak
24. Valga Liikumispuuetega Inimeste Selts	Helle Keek Avo Mõttus Sergei Grigorjev

Juhatuse liikmed: Ants Leemets, Kristi Viisimaa, Arko Vool, Jüri Järve, Heldur Otsa (viimased kaks ka ühingu esimehena)

Koosolekust võtsid osa:	Auli Lõoke	ELILi tegevjuht
	Evely Kaibald-Reemet	ELILi tegevjuhi abi
	Annika Kokk	ELILi raamatupidaja
	Enn Leinuste	Invaru OÜ direktor
	Vladimir Bogatkin	Boga-Video OÜ
	Brita Frank	Astangu PTAK
	Hille Maas	Adeli Eesti OÜ
	Andrus Ilves	Adeli Eesti OÜ
	Georg Jurkanov	Eesti Psoriaasilit
	Triin Suiste, Merily Kokk	vabatahtlikud

Üldkoosolekult puudusid esindajad järgmistest ühingutest:

1. Viljandimaa Invaühing
2. Võrumaa Invaühing

I. Üldkoosolek

Üldkoosoleku avamine

Enne koosolekut jagati koosolekust osavõtjatele tutvumiseks aastakoosoleku päevakord ja ajakava. Aastakoosoleku materjalid – 2010.a majandusaasta tegevus- ja raamatupidamisaruanne audiitori järeldusotsusega, 2011.a eelarve projekt ja 2011.a tegevusprogramm – on olnud kodulehel www.elil.ee tutvumiseks alates 15. aprillist 2011.

Kohaleku kontroll näitab, et koosolek on otsustusvõimeline, 26st liikmesühingust on esindatud 24, neist 7 volituse alusel.

Koosoleku juhatajaks valiti ELILi juhatuse esimees Ants Leemets, protokollijaks Tallinna LIÜ liige Hedi Gehrke.

Koosolek võttis vastu ja kinnitas järgmise päevakorra:

I. Üldkoosolek

1. ELILi 2010.a tegevusaruanne	juhatuse esimees Ants Leemets
2. ELILi 2010.a finantsaruanne	raamatupidaja Annika Kokk
3. Invaru OÜ 2010.a tegevusest ja finantsseisust	Invaru OÜ direktor Enn Leinuste
4. Karaski Keskuse tegevusest ja finantsseisust 2010.a	nõukogu esimees Auli Lõoke
5. Ühingute esindajate sõnavõttud 2010.a aruannete kohta	
6. ELILi 2010.a tegevus- ja finantsaruande kinnitamine	
7. 2011.a ELILi tegevusplaani ja eelarvest	tegevjuht Auli Lõoke
8. Ühingute esindajate sõnavõttud-ettepanekud 2011.a tegevusplaani ja eelarve kohta	
9. 2011.a tegevusplaani ja eelarve kinnitamine	
Üldkoosoleku lõpetamine	

II. Informatsioonilised ettekanded.

1. Kultuuripäevad Turus 26.-28.08.2011	tegevjuht Auli Lõoke
2. Ülevaade heategevusprojektidest	tegevjuhi abi Evelyn Reemet
3. Lamatiste vältimisest keha pindrõhu mõõtmise abi	Adeli Rehabilitatsioonikeskus,
Hille Maas, Andrus Ilves	
4. Puudealase Teabe ja Abivahendite Keskuse tegevusest	PTAKi tegevusterapeut
Brita Frank	
5. Nahaprobleemidest liikumispuudega inimesel	Psoriaasiliidu esimees
Georg Jurkanov	

1. 2010.a tegevusaruanne Ants Leemets, juhatuse esimees

Kõneleja esitas ELILi 2010.a tegevusaruande, kus ta rõhutas, et ELILi tegevuse põhikirjaliseks eesmärgiks on liikumispuudega inimeste inim-, kodaniku-, sotsiaalsete ning majanduslike õiguste kaitsmine ja oma liikmete ja liikmeskonna huvide eest seismine. Tegevusprogrammi aluseks on liikumispuudega inimeste inimõigused, inimväärikus, erivajadustega inimeste aktsepteerimine. 21.11.2010 valis üldkoosolek 7-liikmelise juhatuse koosseisus Ants Leemets (esimees) ja liikmed Tiia Sihver, Kristi Viisimaa, Arko Vool, Jüri Järve, Heldur Otsa ja Mati Rohtlaan.

A. Leemets vaagis oma sõnavõttus aruandeaasta plusse-miinuseid, mida juhatus oli eelnevalt arutanud ja välja toonud. Koosolekust osavõtjatel tasub tähelepanu pöörata järgmistele probleemidele:

Miinused

- Organisatsiooni liikmeskonna vähenemine, 2003 oli üksikliikmeid ligi 4000, viimased aastad on suhtelisest stabiilsed. 2010 – 2512 üksikliiget. Vajalik liikmevärbamiskavad nii liidu kui ühingute tasemel.
- Liitu kuulub 26 ühingut. 2010 liitus liiduga Viljandi Ratastooliklubi, astus välja Jõgevamaa Invaühing. Liitu ei kuulu ühtegi venekeelset ühingut.
- Majanduslangus, mis algas 2008, andis valusalt tunda 2009 ja jätkus 2010.a. Baasrahastus läbi EPI Fondi vähenes (selle rahaga kaetakse liidu tegevuskulud, veebilehe haldamine ja osaliselt koolituse, tänuürituse ja Käsmu perelaaгри kulud).
- Liidul pole olnud rahalisi ressursse oma liikmesühingute materiaalseks toetamiseks.
- Vähenen ürituste arv, kus kokku saaksid ühingute inimesed, omavahelise suhtlemise vaegus. Üheks põhjuseks majanduslangus, st ka ühingute vähenen rahastamine, transpordile suured kulud.
- Teenuste rahastamises seis või langus. Omavalitsused raskustes. Täiskasvanute riiklikku rehabilitatsiooniteenuse rahastamist kärbiti. Rehaasutustele eraldati 2010.a

39% taotletud summast. Laste summad jäid samaks. 2009.a lõpetati riiklik hooldajatoetuste maksmine lastele, ülesanne delegeeriti KOVidele.

Plussid

- Liidul on tugev, stabiilne, kompetentne ja otsustusjõuline, isiksustest koosnev juhatus. Liitu juhivad puudega inimesed, kes tunnevad ja tunnetavad probleeme sügavuti.
- Liidul on alates 01.01.09 lisaks tegevjuhile ja raamatupidajale kolmas töötaja – tegevjuhi abi. Sellele vaatamata on suur puudus pädevatest töötajatest, takistuseks raharessursi vähesus.
- Liidul on välja kujunenud hindamatu väärtusega vabatahtlike ring, ca 10-15 inimest, kes jagavad liidu väärtusi ja kelle abiga võib alati arvestada.
- Märkata on nihet paremusele töös noortega
- Liit viis aruandeperioodil ellu kõik põhilised planeeritud tegevused. Tänu V. Bogatkinile on ELILi üritused jäädvustatud videotele.
- Heategevusprojektides osalemine (Tantsud Tähtedega, Aitame liikumispuudega lapsed liikuma, Tanel Leok ja sõbrad, Aita klaver võlast priiks!)
- Haridusminister T. Lukase heakskiidul jätkus tugiisiku teenuse osutamine kõrgkoolis õppivatele liikumis- ja nägemispuudega õppuritele.
- Liit on käivitanud koolitused – kuidas suhelda ja abistada liikumispuudega inimest ja tagada liikumisvabadust, mis on osutunud vajalikuks ja populaarseks. Koolitust on tellinud SA Tallinn 2011, ülikoolid, Tallinna ametid, noortekeskused. Siit teenib liit ka omavahendeid
- Ligipääsetavuse küsimused
  - veebiportaalis www.liikumisvabadus.invainfo.ee liikumisvabaduse kaardistamise üle-eestilise projekti jätkamine; projektijuhi Jüri Järve ettekanded/tutvustused erinevatel üritustel;
  - Kohtumised MKM ja Tehnilise Järeelvalve Ameti töötajatega, et arutada ligipääsetavuse eiramise probleeme ehitiste projekteerimisel ja hilisemal kasutusloa andmisel.
  - Kohtumised Haapsalu abilinnapea jt ametnike, projekteerija ja et arutada rannapromenaadi linnaarhitektiga, rekonstrueerimistöid, mis ei vasta liikumisvabaduse nõuetele. Korras peavad olema objektid rannahooaja avamiseks.
- Koostöö äriühingutega:

Alexela Oil AS, JM Corporation.

Kokkuvõtteks:

ELIL on tegutsenud 2010. aasta võimalustele vastavalt tublilt, liidu tegevus leidis kajastamist nii ajakirjanduses kui teistes meediakanalites.

Tegevtoetajad on organisatsiooni tegevjuhtimisega hästi toime tulnud. Liit on säilitanud oma sõltumatuse, pole sidunud end ühegi erakonnaga.

Invaru OÜ on tublisti kasvanud ja esmakordselt maksis Invaru OÜ 2010.a dividende välja ka ELILile.

Loobuti Manual OÜ ostust, kuna ELILile ei esitatud auditeeritud aruannet ja muutus ostuhind.

Lisa 1 2010.a tegevusaruanne

2. ELILi 2010.a finantsaruanne Annika Kokk, ELILi raamatupidaja

Raamatupidamise majandusaasta aruanne koos lisade ja audiitori järeldusotsusega oli tutvumiseks ELILi kodulehel. Seetõttu peatus Annika Kokk ainult olulisematel näitajatel ja kommenteeris neid. Audiitori järeldusotsus: aruanne kajastab õigesti ja õiglaselt liidu 2010.a majandusaasta kasumit ja finantsseisundit.

LISA 2 2010.a finantsaruanne ja audiitori järeldusotsus

3. OÜ Invaru 2010.a tegevusest ja finantsseisust Enn Leinuste, OÜ Invaru direktor
Esineja kõneles, et vaatamata üldisele majandussurutisele ei ole OÜ Invarul esinenud majandusraskusi, samuti ei ole ettevõttel lühiajalisi ega pikaajalisi laene. Osahing Invaru põhitegevuses, s.h. abivahendigruppides ja teenindusvõrgus 2010.a. muutusi ei toiminud. 2009. aastal rakendatud tarkvara võimaldab analüüsida abivahendite sooduslaenuid igas maakonnas kvartalite lõikes. Ühtne andmesidevõrk võimaldab osutada soodusteenuseid igas teeninduspunktis, mitte ainult elukohajärgses. Riigiosaluse maht 2010. aastal oli 16,3 milj krooni. 2010. a. oli müügitulu 30,5 milj kr, langus võrreldes eelmise aastaga 3%. Ärikulud moodustasid 2010. aastal 27,1 milj krooni. 2010. aasta puhaskasumiks kujunes 3,3 milj krooni (2009.a. oli puhaskasum 1,7 milj krooni).

LISA 3 OÜ Invaru majandustegevusest 2010. aastal

4. SA Karaski Keskuse tegevusest ja finantsseisust Auli Lõoke, SA Karaski Keskuse nõukogu esimees.

SA Karaski Keskus on kantud majandustegevuse registrisse vastavalt ettenähtud nõuetele: majutusasutuste registrisse külalistemajana ja rehabilitatsiooniasutuste registrisse teenuse osutajana. Esineja tutvustas Karaski Keskuse aastaaruande põhinäitajaid ja andis lühidalt ülevaate keskuse finantsseisusest. Kokkuvõttes nentis esineja, et rehabilitatsioonimeeskond toimis hästi, oli tunda meeskonna stabiilsust ja oskuslikku tegevust teenuste osutamisel. Tulud kokku (kroonides) 779 291 vähenemine 2009 aastaga võrreldes 175 615 kr
Kulud 1 088 674 vähenemine 2009 aastaga võrreldes 180 966 kr
Tulem - 309 383 vähenemine 2009 aastaga võrreldes 5 351 kr
Päästeameti nõuded on väga karmid. Päästeamet lubab keskuse I korrusel majutada ainult 10 inimest, kuna puuduvad tuleohutuse nõuetele vastavad tingimused. Alternatiiv – automaatne kustutussüsteem, mis maksab miljoni. Praegusel hetke seisuga Karaskil selleks rahalised vahendid puuduvad ja seetõttu on keskuse tulevik tume.

LISA 4 SA Karaski Keskuse tegevusest 2010.a.

5. Ühingute esindajate sõnavõttud-küsimused 2010. aasta aruannete kohta

J. Järve, Tallinna LIÜ: konkreetne juhtum: klient helistas Invarusse ja palus ratastoolile remontteenust. Kui kuuldi, et ratastool on Manualist saadud, siis keelduti seda töösse võtmast. Miks?

E. Leinuste, Invaru OÜ: üksikjuhtumeid võib-olla on esinenud ja seda põhjusel, et puuduvad varuosad vanematele mudelitele. Üks probleem on veel – kes maksab kinni transpordi?

6. ELILi 2010. a tegevus- ja finantsaruande kinnitamine

Koosolek otsustas:

Kinnitada Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu 2010.a tegevus- ja finantsaruanne.

Poolt 24, vastuhääli ja erapooletuid ei olnud.

7. ELIL 2011 a. tegevusplaani ja eelarvest Auli Lõoke, ELILi tegevjuht

2011.a tegevusprogramm ja eelarve projekt on aprilli keskelt tutvumiseks olnud kodulehel.

Programmis kaks sisulist poolt: invapoliitika kujundamisel kaasaraäkimine ja projektitöö.

Invapoliitika

- koostöö valitsusorganite, omavalitsuste ja puuetega inimeste organisatsioonidega
- osalemine puuetega inimesi puudutavate seadusandlike dokumentide välja-töötamises ja eelnõudele eksperthinnangute andmises
- olulisim on liikumisvabaduse probleematika
- KOVidega tuleb koostöö oluliselt tihedamaks muuta

Projektitöö

- 18.02.2011 Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu tänuüritus AASTA TEGU 2010
- Kõrgkoolis õppivate tudengite tugiisiku teenuse koordineerimine
- Portaali www.liikumisvabadus.invainfo arendamine
- Noorte õppekäigud loodusesse
- 07.-10.07.2011 Tõrvaaugu lastelaager „Julge elada“
- Koostöö äri sektoriga (Alexela, DPD Eesti, JM Corporation)
- ELILi liikmesühingute juhtide ja aktiivi koolitus
- Koolituste korraldamine. Paaril viimasel aastal on liit koostanud koolitusprogrammid liikumispuudega inimeste abistamisest ja suhtlemisest erivajadustega inimestega. Sihtgrupiks on teenuseid osutavad asutused, organisatsioonid, kes puutuvad kokku erivajadustega inimestega ja vajavad sel teemal spetsiifilisi teadmisi.
- 26.-28.08.2011 Invalidiliitto-ELILi kultuuripäevad Soomes Turus
- Heategevusprojektid – Kanal 2 saate Tantsud Tähtedega,
- Heategevuskross Tanel Leok & sõbrad,
- Heategevuslikud kontserdid Aita klaver võlast priiks!

Infovahetus

- VEEBILEHT www.elil.ee
- ELILi TEATAJA www.elil.ee
- LIST ee.lile@tsillile
- FACEBOOKis ELILi konto
- juhatause ja tegevõtajate väljasõidud ühingutesse

Rahaliselt on 2011 eelarve projekti planeeritud (kroonides)

TULUD kokku **2 160 601**

Sellest:

- Tulud ELIL arenduseks ja osutatavatest teenustest 707 020
- Sellest projektideks 567 852
- Sihtotstarbelised jäägid projektide lõpetamiseks 595 654
- Vabad vahendid ELILi tarbeks 290 075

KULUD kokku **2 079 033**

Sellest:

- Arendus ja halduskulu 332 620
- Teenuste vahendamiseks 252 675

- Ületulevate projektide lõpetamiseks 602 001
- 2011 projektideks 720 230
- Võlad tarnijatele 71 507

RESERV 81 568

Lahtikirjutatud eelarvet saab vaadata lisast.

LISA 5 2011.a tegevusprogramm ja 2011 eelarve projekt

8. Ühingu esindajate sõnavõttud-küsimused 2011. aasta tegevusplaani ja eelarve kohta

V. Korolkov, Rapla PIS: mis seisus on H. Otsa nn Lõuna-Eesti suvituskoha projekt?

H. Otsa, juhatusel liige: koha eskiisprojektiks ja keskkonna uuringuks puudub raha, umbes 150 000 kr

A. Lõoke: vabaks jäävat Manuaali osturaha võiks kasutada H. Otsa projekti stardirahaks.

Ants Leemets: juhatusel pole esitatud konkreetset projekti. Otsuse saab vastu võtta siis, kui juhatus on projektiga tutvunud. Mõtte rajada Lõuna-Eestisse oma puhkekeskus on väga teretulnud, kuid projekti rahastaja otsimisega tuleb intensiivselt tegeleda.

Ants Jaakson, Pärnumaa IÜ: ettepanek kasutada Invaru kasumi ELILi osa projekti toetuseks.

9. 2011.a tegevusplaani ja eelarve kinnitamine

Koosolek otsustas:

Kinnitada Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu 2011.a tegevusplaani ja eelarve.

Poolt 24, vastuhääli ega erapooletuid ei olnud.

Üldkoosolek lõppes kell **13.10**

II. Informatsioon

1. Kultuuripäevad Turus 26.-28.08.2011 Auli Lõoke, tegevjuht

Tegevjuht andis ülevaate kultuuripäevade projektist. Teadmiseks:

– 1. maiks peavad kõik liikmesorganisatsioonid lõpliku nimekirja teatama ja raha üle kandma.

– Kõigil reisijatel peab olema reisikindlustus või **Euroopa ravikindlustuskaart**.

– Kui on **spetsiifiliste terviseprobleemidega** inimesi, siis erirohud peavad endil kaasas olema

– Ratastoolikasutajatel peab olema **ratastoolil nimi peal** – kui neid bussi pagasiruumist välja võetakse, läheb õige tooli leidmine kergemini.

– Eesti-sisese transpordi eest ELIL kohustust ei võta, küll soovime küsida toetust reisiks omavalitsusest. Teie taotlust võime kinnitada omapoolse toetuskirjaga. Mitmed ühingud on nii teinud ja ka toetust saanud.

– Kui arve on makstud, siis **loobujate puhul tuleb endal leida asendaja**. ELIL tagasi-

makseid ei tee, sest laekunud raha eest hakatakse kohe omakorda arveid tasuma.

Piletid merereisiks on broneerinud järgmiselt:

R 26.08.2011 Tallinn-Helsingi – väljumine D-terminalist 11.00, laev on Helsingis 13.00.

Tallinnas tuleb sadamas olla 1,5 tundi varem, kell 9.30

P 28.08.2011 Helsingi-Tallinn – väljumine Läänesadamast 17.30, laev on Tallinna D-

terminalis 19.30. Selleks ajaks on tark tellida kojusõiduks bussid vastu.

Tallinnast tuleb kaasa 2 suurt SEBE bussi, milles teevad reisi kaasa need, kel bussi saamisega pole probleeme. Ratastoolide jaoks on väikebussid.

Inimeste busside paigutamine on hommikul ELILis (Endla 59). Oma autod võib jätta Koja hoovi. Turus ööbitakse hostelis ja hostelile kuuluvas laevas. Hostelis ööbijatel võtta kaasa voodiriided + käterätt, sest vooditarvete laenutamine kohapeal maksab 5 eurot.

2. Heategevusprojektid Evely Kaibald-Reemet, tegevjuhi abi _____

- Kanal 2 **Tantsud Tähtedega**. Abi on saanud üle 300 liikumispuudega lapse.
- **Aitame liikumispuudega lapsed liikuma** Projekt lõppes roboti töö lehackkamisega Tallinna Lastehaiglas k.a. jaanuaris.
- **Tanel Leok ja sõbrad** sügisel 2011 toimub heategevuskross 3. korda.
- **Aita klaver saada võlast priiks!** 2010 algas koostöö Eesti Interpreetide Liiduga, kord kuus toimuvad tippmuusikute kontserdid klaveri osavõtul.

LISA 6 Heategevusprojektid

3. Lamatiste vältimisest keha pindrõhu mõõtmise abi Adeli Rehabilitatsioonikeskus, füsioterapeut Hille Maas ja tehnik Andrus Ilves
Keha pindrõhu mõõtmine aitab lamatisi vältida ja parandada keha deformatsioonihäireid. Teenus on suunatud sellele, et avastada varakult lamatiste tekkimise kohti, et hiljem mitte raisata ressursse kallile ravile.

Uurimiseks on muretsatud eriaparaat, mille abil saab efektiivselt määrata keha erinevate piirkondade seisundit ja vastavate lisamoodulite abil neid parandada. Teenus on Tallinna ja Harjumaa elanikele tasuta. Teised regioonid on saanud toetust Haigekassast.

Alates 06.06.2011 asub rehabilitatsioonikeskus uuel aadressil: **Valge tänav 13, Tallinn**

5. Puudealase Teabe ja Abivahendite Keskuses tegevusterapeut Brita Frank
Keskus asub Astangu Keskuse juures. Keskuse põhieesmärk on erivajadustega inimeste toimetuleku parandamine ja tööaliste erivajadustega inimeste tööhõive edendamine. Nõustamisteenus on klientidele tasuta ning seda osutatakse üle Eesti. PTAK tegeleb ainult nõustamisega ning ei müü abivahendeid ega teosta keskkonna kohandamist. Üldjuhul nõustatakse klienti talle raskusi tekitavas keskkonnas, näiteks kodus või töökohas. Keskuses tegeleb inimeste nõustamisega neli erineva valdkonna spetsialisti: füsioterapeut, tegevusterapeut, optometrist ja sisekujundaja.

PTAK aadress: Astangu 27 Tallinn 13519, Telefon: 687 7250, 687 7231

Kodulehekülje aadress: <http://www.abivahendikeskus.astangu.ee>

6. Nahaprobleemidest liikumispuudega inimesel Psoriaasiliidu esimees Georg Jurkanov

Ettekandja andis lühiülevaate psoriaasist ja selle haigusega kaasnevatest probleemidest. Nahaprobleeme esineb tihti ka liikumatuses ja kaua ühes asendis olemisest. See on ühine kokkupuutepunkt liikumispuudega inimestega. Et neid probleeme vältida ja leevendada, andis Georg põhjaliku ülevaate psoriaasist kui ägedast nahahaigusest ja selle leevendamisest õige hoolduse abil. Psoriaas on krooniline nahahaigus, mis esineb tavaliselt 2-3%-l elanikkonnast. Palju on uuritud geneetilise eelsoodumuse küsimust ja stressi mõju psoriaasi tekkel. **Psoriaas ei ole nakkav!** Psoriaasi ägenemine on seotud haigust provotseerivate faktorite mõjuga. Provotseerivateks faktoriteks võivad olla:

- väline naha mehhaaniline mõjustamine (näiteks saunas vihtlemine)
- kangetoimeliste ravimite kasutamine

- negatiivne ülepinge ja stress
- alkohoolsete jookide liigtarbimine ja suitsetamine
- rasvarikka toidu söömine
- kaasuvad nakkushaigused (haiged kurgumandlid, diabeet, ainevahetushäired jms)

Psoriaasi ravi võimalusi ja meetodeid on palju, need on individuaalsed ning peavad olema kooskõlastatud raviarstiga. Haigust leevendavad toidulisandid, kaltsium, õige toitumine, nahahooldusvahendid, taastusravi jpm. Koosolekust osavõtjad said tutvuda nahahooldusvahenditega ja soovi korral neid endale muretseda.

Kontakt: Toompuiestee 10, Tallinn 10137 Eesti, GSM 5052455

Koduleht: <http://www.epsol.ee/?doc=1>

Informatiivsed ettekanded lõppesid kell 16.15

Ants Leemets, üldkoosoleku juhataja

Hedi Gehrke, protokollija